

SL

SL

SL

SKUPNA NAČELA ZA GOSPODARSKO OCENO ZDRUŽLJIVOSTI DRŽAVNE POMOČI V SKLADU S ČLENOM 87(3)

1. UVOD

1. Nadzor državnih pomoči je bistvena sestavina konkurenčne politike in nujen zaščitni ukrep za ohranjanje učinkovite konkurence in proste trgovine na enotnem trgu.
2. V določbah o državni pomoči iz Pogodbe se upošteva, da želijo države članice z dodelitvijo državne pomoči pospešiti gospodarski ali socialni razvoj na svojem ozemlju. To lahko storijo s privabljanjem neposrednih tujih naložb. Odločitev podjetij, da se nastanijo, vlagajo, razširijo ali zgolj ohranijo proizvodnjo na neki lokaciji, običajno prinese precejšnje koristi za državo gostiteljico. Ustvarijo ali ohranijo lahko delovna mesta, višje davčne prihodke ali gospodarsko rast. Državna pomoč, ki jo dodelijo nacionalne vlade, lahko vpliva tudi na trgovinske tokove blaga in storitev v Evropski uniji (EU), saj lahko prejemnik pomoči pridobi konkurenčno prednost pred tujimi konkurenti. Posledično lahko zniža svoje cene, razširi proizvodnjo ali poveča naložbe (vključno z dejavnostmi raziskav in razvoja).
3. Vendar pa se v Pogodbi ES upošteva tudi, da se nacionalne vlade pri proučitvi ukrepov državne pomoči pogosto ne ozirajo na mogoče negativne učinke na druge države. Države članice so lahko spodbujene, da strateško uporabljajo državno pomoč za spodbujanje nacionalnih gospodarskih interesov in razvoj dejavnosti na svojem ozemlju, kar lahko ogrozi notranji trg in je v nasprotju s skupnim evropskim interesom. Če državna pomoč preusmerja podobne dejavnosti drugam, lahko to škodi drugim državam članicam, zlasti manj uspešnim. Državna pomoč domačim podjetjem tudi preusmerja prihodke od tujih konkurentov, ki izgubijo dobičke in tržne deleže ter se zato lahko odločijo zapreti delovna mesta in zmanjšati naložbe (vključno z izdatki za raziskave in razvoj). Poleg tega lahko pomoč s takimi čezmejnimi učinki spodbudi odzive drugih držav članic. Tako tekmovanje s podeljevanjem subvencij lahko vodi k preveliki pomoči na račun davkoplačevalcev in resno škoduje notranjemu trgu.
4. Člen 87(1) Pogodbe ES zato vsebuje načelo, da je državna pomoč, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco, prepovedana, kolikor prizadene trgovino med državami članicami¹. Državna pomoč, ki prispeva k natančno opredeljenim ciljem skupnega evropskega interesa, ne da bi čezmerno izkrivljala konkurenco med podjetji in trgovino med državami članicami, pa se lahko šteje za združljivo s skupnim trgom. V členu 87(3) Pogodbe ES so zato dovoljene izjeme od splošne prepovedi državne pomoči, katerih namen je doseči take cilje v skupnem interesu². Tako mora Evropska

¹ Poleg tega so lahko subvencije, ki jih dodelijo države članice EU, odvisne tudi od mednarodnih sporazumov, kot je sporazum STO o subvencijah.

² Glej tudi člen 87(2), med drugim glede pomoči socialnega značaja ali pomoči za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče.

komisija za ukrepe, za katere je ugotovljeno, da spadajo v člen 87(1), oceniti njihovo združljivost v skladu s členom 87(3). Komisija v okviru te naloge oceni širok razpon pomoči, ki jo države članice usmerjajo v cilje skupnega interesa gospodarskega in socialnega razvoja. Ta ocena mora temeljiti na uporabi trdnih gospodarskih načel. Komisija je v Akcijskem načrtu državnih pomoči³ zato napovedala, da bo okrepila svoj gospodarski pristop k tej analizi združljivosti. Preskus tehtanja je bistveni element nadgrajenega gospodarskega pristopa.

5. Namen tega dokumenta je zagotoviti več podrobnih informacij in pojasnil o metodologiji, ki jo Komisija uporablja za oceno na podlagi preskusa tehtanja⁴. Ta metodologija tehtanja se je že uveljavila v pretekli praksi Komisije in je bila manj podrobno predstavljena v Akcijskem načrtu državnih pomoči. Splošna analitična načela preskusa tehtanja se s prilagoditvami glede na poseben politični okvir kažejo v številnih smernicah za posebne vrste pomoči (na primer pomoč na področju raziskav, razvoja in inovacij⁵, rizični kapital⁶, okoljska pomoč⁷) in so bila uporabljena v številnih odločbah Komisije znotraj področja uporabe takih smernic in zunaj njega.
6. Če ukrep pomoči glede na naravo svojega cilja spada na področje obstoječih smernic in ga je zato v skladu s temi smernicami treba prigrasiti, se uporabijo le ocenjevalna merila (na primer intenzivnosti pomoči, merila za upravičenost) iz teh smernic.
7. Ta dokument zato ne nadomešča nobenih obstoječih smernic, čeprav so v njem za ponazoritev nekaterih točk uporabljeni primeri s področij, zajetih v takih smernicah. Primeri, ki so zajeti v neki smernici, vendar ne izpolnjujejo vseh pogojev iz nje (na primer, ker presegajo dovoljene intenzivnosti pomoči ali ne izpolnjujejo vseh meril za upravičenost), bodo razglašeni za nezdružljive in Komisija jih ne bo znova ocenila z uporabo tega dokumenta⁸. Metodologija, predstavljena v tem dokumentu, je lahko pomembna tudi v zvezi z ukrepi pomoči, ki očitno ne spadajo na področje nobene smernice ali skupinske izjeme. Vendar pa ta dokument ne prejudicira ocene teže, ki jo Komisija pripiše nekaterim parametrom v danem primeru, še zlasti pa ne relativne teže, ki se pripiše učinkovitosti ali pravičnosti zadevne pomoči glede na skupni interes ter izkrivljajočim učinkom pomoči na konkurenco med podjetji ali trgovino med državami članicami. Poleg tega se bo raven podrobnosti ocene Komisije prilagodila posebnim okoliščinam obravnavanega primera.
8. Kadar država članica pripravi pomoč za posamezen projekt in upravičenca, se Komisija v analizi osredotoči na pričakovani učinek posebne pomoči. Kadar namerava država članica uvesti shemo pomoči, ki lahko koristi več podjetjem, mora biti analiza osredotočena na značilne primere, ki naj bi jih shema zajela, ter na

³ Glej odstavek 22 Akcijskega načrta državnih pomoči, COM(2005) 107 konč., 7.6.2005.

⁴ V tem [dokumentu] zato niso obravnavana vprašanja, ali ukrep pomeni državno pomoč v skladu s členom 87(1) Pogodbe ES ali ne. Za razlago pojmov iz člena 87(1) glej sodno prakso Sodišča, na primer v zadevi *Francoska republika proti Ladbroke Racing Ltd in Komisiji Evropskih skupnosti*, C-83/98, Recueil 2000, str. I-3271, ali zadevi *Ladbroke Racing Ltd proti Komisiji Evropskih skupnosti*, T-67/94, Recueil 1998, str. II-1.

⁵ UL C 45, 17.2.1996, str. 5.

⁶ UL C 194, 18.8.2006, str. 2.

⁷ UL C 82, 1.4.2008, str. 1.

⁸ To zlasti velja za regionalno pomoč za naložbe, ki ne spada na območja, navedena v odobrenih kartah regionalne pomoči.

primere, ki predstavljajo najslabši scenarij, saj bi lahko povzročili precejšnje izkrivljanje, na primer zaradi velikih zneskov pomoči in/ali velikih intenzivnosti pomoči.

2. METODOLOGIJA ZA ANALIZO ZDRUŽLJIVOSTI: PRESKUS TEHTANJA

9. Bistvo ocene združljivosti pomoči je predvsem tehtanje negativnih učinkov pomoči na trgovino in konkurenco na skupnem trgu ter njenih pozitivnih učinkov v smislu prispevanja k doseganju natančno opredeljenih ciljev skupnega interesa⁹. Pri tehtanju teh učinkov se upošteva vpliv pomoči na družbeno blaginjo EU. Komisija je v ta namen pripravila preskus, sestavljen iz naslednjih vprašanj:
1. Ali je ukrep pomoči namenjen natančno opredeljenemu cilju skupnega interesa?
 2. Ali je pomoč primerno oblikovana za dosego cilja skupnega interesa, tj. ali predlagana pomoč obravnava tržno nepopolnost ali druge cilje?
 - i. Ali je pomoč ustrezen instrument politike za obravnavanje zadevnega cilja politike?
 - ii. Ali obstaja spodbujevalni učinek, tj. ali pomoč spreminja obnašanje prejemnika pomoči?
 - iii. Ali je ukrep pomoči sorazmeren glede na obravnavani problem, tj. ali bi bilo mogoče enako spremembo obnašanja doseči z manjšo pomočjo?
 3. Ali sta izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino omejena, tako da je splošno ravnovesje pozitivno?
10. Ekonomska orodja so lahko koristna pri iskanju odgovorov na ta vprašanja in preverjanju, ali je državna pomoč potrebna in sorazmerna. V prvih dveh vprašanjih so obravnavani pozitivni učinki ukrepa državne pomoči, medtem ko se tretje vprašanje nanaša na njegove negativne učinke na konkurenco in trgovino ter primerja pozitivne in negativne učinke pomoči.
11. Za tehtanje je seveda potreben skupni okvir za ocenjevanje in primerjanje različnih tehtanih elementov. Tak okvir zagotavlja analiza učinka državne pomoči na blaginjo vseh zainteresiranih strani in zlasti na blaginjo prejemnika pomoči, njegovih konkurentov, potrošnikov in tudi dobaviteljev proizvodnih dejavnikov (na primer delovne sile). Glavni učinki, ki jih ima državna pomoč po pričakovanjih lahko na blaginjo zainteresiranih strani, so povzeti v okvirju 1.
12. Kar zadeva prvo vprašanje, so v Pogodbi ES navedene le nekatere izjeme od splošne prepovedi državne pomoči. Zato je treba najprej oceniti, ali se za cilj pomoči resnično lahko šteje, da je v skupnem interesu, in presoditi sprejemljivost tega cilja.

⁹ V vmesnem času se je preskus tehtanja uporabil v številnih primerih. Glej seznam zglednih primerov v Prilogi I.

Z uporabo konceptov, razvitih v ekonomski teoriji, se vprašanje, ali ukrep prispeva k cilju skupnega interesa, lahko razume bodisi v smislu njegovega prispevka k splošni blaginji in učinkovitosti (ali državna pomoč omogoča odpravo tržne nepopolnosti) bodisi v smislu pravičnosti (tj. kako je blaginja razporejena). Za vse cilje skupnega interesa je torej mogoče reči, da prispevajo k učinkovitosti in/ali pravičnosti. Kot je opisano v nadaljevanju, se prispevki k učinkovitosti analizirajo na podlagi tržnih nepopolnosti.

13. V drugem koraku je treba oceniti, ali je pomoč ustrezno oblikovana za doseg natančno opredeljenega cilja skupnega interesa. Natančneje, neka državna pomoč morda ni ustrezen instrument, čeprav je namenjena natančno opredeljenemu cilju. To se zgodi, kadar se z državno pomočjo želeni cilj ne doseže ali kadar se isti rezultati dosežejo z drugimi manj izkrivljajočimi instrumenti. Poleg tega mora pomoč prejemnika pomoči dejansko spodbuditi, da spremeni svoje obnašanje tako, da je cilj mogoče doseči. Ta pogoj ni izpolnjen v primerih, kadar pomoč ni potrebna, ker bi njen prejemnik cilj dosegel tudi brez pomoči. Nazadnje, znesek pomoči ne sme presegati zneska, potrebnega za doseg cilja.
14. Zadnje vprašanje obravnava negativne učinke državne pomoči. Tudi če je pomoč primerno oblikovana za doseg cilja skupnega interesa, lahko pomoč, dodeljena nekemu podjetju ali gospodarskemu sektorju, povzroči nesprejemljivo raven izkrivljanja konkurence in trgovine med državami članicami.
15. Za ugotavljanje splošnega ravnovesja je treba ne le ugotoviti učinke pomoči na proizvajalce in potrošnike v državah članicah, temveč tudi oceniti njihov obseg in jih nato med seboj primerjati. To na primer pomeni, da se morajo precej veliki negativni učinki izravnati z ustrežno visoko ravno pozitivnih učinkov.
16. Če pa se ugotovi, da je izkrivljanje konkurence omejeno, so lahko pozitivni učinki ustrezno manjši. V takih primerih bo Komisija običajno opravila manj podrobno tehtanje. Poleg tega je državna pomoč, ki spada na področje člena 87(1) Pogodbe ES in ki nima nobenih pozitivnih učinkov, prepovedana na podlagi navedene določbe in zanjo ni treba ugotoviti obsega negativnih učinkov.
17. Za oceno učinka pomoči mora Komisija opredeliti alternativen hipotetičen scenarij, s katerim je mogoče primerjati položaj, v katerem je dodeljena pomoč. V zvezi s tem je treba zastaviti vprašanje, kakšne bi bile razmere, če se pomoč ne bi dodelila.

Okvir 1. Ugotavljanje učinka pomoči

Pomoč spremeni spodbude in omejitve, pod katerimi prejemnik deluje, kar vpliva na njegovo obnašanje. To posledično vpliva na konkurente, potrošnike in druge zainteresirane strani. Koristno je opisati učinke pomoči na obnašanje upravičenca do pomoči, da bi opredelili tudi njene posledice za druge zainteresirane strani. Ključna elementa sta obseg stroškov, ki jih pomoč izravna, in stopnja njihove „nepovratnosti“.

Pomoč, ki krije fiksne (in nepovratne¹⁰) stroške (kot so naložbe v nove obrate in opremo), običajno vpliva na odločitve podjetij glede poslovnega razvoja.

Nekateri primeri posledičnih učinkov so:¹¹

Vstop na trg: pomoč se lahko uporabi za kritje stroškov vstopa, kar ima za posledico naložbe v dodatno ali alternativno proizvodnjo (ali pa se lahko uporabi za preprečitev izstopa, ki bi se sicer zgodil). Konkurenti upravičenega podjetja lahko izgubijo tržne deleže in imajo posledično manjše dobičke. Odzovejo se lahko tako, da zmanjšajo svoje naložbene načrte. Če tak vstop vodi k povečanju celotne proizvodnje in konkurence, imajo lahko potrošniki od tega kratkoročno korist. Vendar pa ima pomoč, s katero se subvencionira vstop na trg, običajno negativne učinke na gospodarske subjekte, ki že delujejo na trgu, ker se morajo spoprijeti z novim konkurentom. Če se predvideva tveganje poznejšega subvencioniranega vstopa, lahko to negativno vpliva na zasebne spodbude za naložbe. Taki negativni učinki so še večji, če je posledično več učinkovitih konkurentov prisiljenih izstopiti s trga.

Poleg tega lahko pomoč povzroči **premestitev** dejavnosti ali naložb iz ene regije v drugo (tako da ni dodatne zmogljivosti). To se lahko zgodi s preselitvijo tovarn, ki bi se sicer preselile drugam, če ne bi bilo pomoči ali dejavnosti, ali preprosto z rastjo gospodarske dejavnosti v regiji, ki prejema pomoč, v škodo drugih območij. Čeprav se lahko regionalni razvoj v regiji prejemnika pomoči izboljša, ima lahko pomoč tudi negativen učinek na regijo, iz katere je bila naložba umaknjena.

Izstop s trga: pomoč se lahko uporabi za kritje stroškov izstopa, kar ima za posledico prenos premoženja in dejavnosti (na primer prestrukturiranje). V tem primeru bodo imeli korist konkurenti, ki bodo morda povečali svoje zmogljivosti. Pomoč lahko poveča učinkovitost, če novi lastniki bolje upravljajo premoženje obstoječega podjetja in so v proizvodnjo vključena učinkovitejša podjetja. Po drugi strani pa lahko pomoč prepreči izstop s trga.

Raziskave in razvoj: pomoč lahko omogoči izvedbo nekaterih naložb in projektov, ki bi bili sicer nedonosni ali preveč tvegani, da bi se jih zasebni vlagatelji lotili sami. Če ti projekti ali naložbe ustvarijo pozitivne učinke prenosa, lahko koristijo potrošnikom, upravičencu do pomoči in konkurentom¹². Če pa taka pomoč izrine zasebne naložbe konkurentov upravičenca do pomoči, se lahko celotni znesek naložb zmanjša.

¹⁰ Nepovratni (nenadomestljivi) stroški vplivajo na poslovne odločitve, preden se te sprejmejo, vendar pa po tem, ko nastanejo, niso pomembni za odločitve racionalnih udeležencev na trgu. Pomoč za kritje nepovratnih stroškov zato potencialno manj izkrivlja konkurenco. Nasprotno pa spremenljivi stroški vplivajo na spodbude pri poslovnih odločitvah, pomoč, namenjena kritju takih stroškov, pa potencialno najbolj izkrivlja konkurenco. Vendar pa ni vedno mogoče ločiti med spremenljivimi in fiksnimi/nepovratnimi stroški. Zlasti naložbe v nove učinkovitejše zmogljivosti lahko trajno spremenijo spremenljive stroške dodatne proizvodnje.

¹¹ Neizčrpen seznam.

¹² Če pa lahko konkurenti do rezultatov subvencioniranih dejavnosti na področju raziskav in razvoja dostopajo le proti plačilu precejšnje pristojbine upravičenemu podjetju, so lahko v neugodnem konkurenčnem položaju glede na upravičeno podjetje, zaradi česar se zmanjšajo njihovi tržni deleži in dobički.

Pomoč za zmanjšanje spremenljivih stroškov običajno vpliva na odločitve podjetja glede proizvodnje in oblikovanja cen v skladu s stalnimi stroški. Ta pomoč lahko različno vpliva na konkurenco, na primer na:¹³

Povečanje proizvodnje in znižanje cene: pomoč lahko upravičencu do pomoči omogoči, da zniža cene in poveča prodajo¹⁴. Konkurenti upravičenega podjetja lahko izgubijo tržne deleže in imajo manjše dobičke ter zato zmanjšajo lastno proizvodnjo in prilagodijo svoje naložbene načrte. Učinki običajno prinesejo koristi potrošnikom subvencioniranega blaga (nižje cene, vsaj kratkoročno) in upravičencu do pomoči (večji dobički) na račun konkurentov. Večja dodelitev sredstev za subvencionirano blago bo verjetno imela negativne posledice za tiste trge, s katerih bi se sicer uporabila sredstva.

Povečanje in/ali spremembo v **pridobivanju proizvodnih dejavnikov**: pomoč ima lahko za posledico nižje stroške nekaterih proizvodnih dejavnikov (na primer usposabljanje, do okolja prijaznejši materiali). Pomoč lahko spremeni proizvodni proces, ker se uporabijo drugačni materiali, delovna sila ali proizvodni dejavniki (na primer zaposlovanje več invalidov, manjše onesnaževanje). Ti učinki lahko prinesejo koristi upravičencu do pomoči in udeležencem na trgu proizvodnih dejavnikov, vendar lahko škodijo dobaviteljem konkurenčnih proizvodnih dejavnikov. Konkurenti so lahko oškodovani, tako da pomoči spremenijo proizvodnjo upravičenca do pomoči ali njegovo sposobnost privabljanja naložb. Nov proizvodni proces lahko koristi splošni blaginji, če ustvari pozitivne učinke prenosa (na primer manj onesnaževanja, več znanja), ki odtehtajo negativni učinek na konkurente upravičenega podjetja.

3. ALI JE POMOČ NAMENJENA CILJU SKUPNEGA INTERESA?

18. Komisija lahko odobri državno pomoč, če ta prispeva k doseganju enega ali več ciljev skupnega interesa iz člena 87(3) Pogodbe ES. Vprašanje, ali ukrep prispeva k cilju skupnega interesa, je mogoče razumeti bodisi v smislu njegovega prispevka k učinkovitosti bodisi v smislu pravičnosti. Države članice, ki želijo dodeliti državno pomoč, morajo zato opredeliti cilj, ki ga želijo doseči, in zlasti pojasniti, ali je namen cilja povečati tržno učinkovitost ali obravnavati vprašanja pravičnosti. Nekateri cilji lahko vključujejo vprašanja pravičnosti in učinkovitosti¹⁵.

3.1. Cilji v zvezi z učinkovitostjo

19. Če se v posameznem primeru ne dokaže nasprotno, Komisija meni, da trgi omogočajo učinkovito dodelitev sredstev v gospodarstvu. Vendar pa lahko države članice v nekaterih okoliščinah dokažejo, da trgi ne omogočajo učinkovitega

¹³ Neizčrpen seznam. Zlasti lahko pomoč za tekoče poslovanje tudi olajša vstop na trg ali izstop z njega, spremembo lokacije ter raziskave in razvoj.

¹⁴ Tudi pomoč za povečanje zmogljivosti ima tak učinek, čeprav se povečanje zmogljivosti doseže s fiksnimi stroški. Zaradi povečane zmogljivosti lahko upravičenec do pomoči poveča proizvodnjo nad prejšnjo raven zmogljivosti ob običajnih mejnih stroških.

¹⁵ Na primer, pomoč za spodbujanje kulture je lahko namenjena doseganju pravičnosti, kadar omogoča širši dostop do kulturnih dobrin in storitev ljudem, ki sicer ne bi imeli dostopa do njih, vendar je lahko namenjena tudi doseganju učinkovitosti, če obravnava tržno nepopolnost, povezano s pozitivnimi zunanjimi učinki kulture. Glej na primer COM(2001) 534 konč.; sporočilo Komisije o nekaterih pravnih vidikih v zvezi s kinematografskimi in drugimi avdiovizualnimi deli, zlasti točko 2.3.

rezultata¹⁶, da se na primer ne izvajajo družbeno donosne naložbe, da se nekatere dejavnosti izvajajo čezmerno¹⁷ ali da se ne izvajajo z najnižjimi stroški. V takih primerih lahko dodelitev državne pomoči ustvari pozitivne učinke, splošna učinkovitost pa se lahko nato izboljša s prilagoditvijo spodbud podjetij prek državnih pomoči. Na splošno mora biti vsaka tržna nepopolnost precejšnja, da bi državna pomoč izboljšala učinkovitost. Zato je treba analizirati navzočnost in obseg **tržnih nepopolnosti**, da bi opredelili učinek državne pomoči na učinkovitost.

20. Dejstvo, da se neko podjetje ne more lotiti projekta brez pomoči, ne pomeni nujno, da obstaja tržna nepopolnost. Na primer, odločitev podjetja, da ne bo vlagalo v projekt z nizko donosnostjo ali v regijo z omejenim tržnim povpraševanjem in/ali majhno stroškovno konkurenčnostjo, morda ni znak tržne nepopolnosti, temveč je znak dobro delujočega trga. Ni mogoče domnevati, da je pomoč, namenjena povečanju proizvodnje ali znižanju cen, lahko upravičena na podlagi tržne nepopolnosti, saj so lahko presežne zmogljivosti¹⁸ ali čezmerna poraba¹⁹ neučinkovite ali celo škodljive za gospodarstvo in družbo kot celoto. Le kadar same tržne sile brez pomoči ne bi mogle doseči učinkovitega rezultata, se lahko šteje, da obstaja tržna nepopolnost. V tem primeru lahko dobro načrtovana državna intervencija izboljša dodelitev proizvodnih dejavnikov, popravi tržno nepopolnost in omogoči doseganje cilja skupnega interesa.
21. Tržne nepopolnosti imajo lahko različne oblike, izvor in značilnosti. Med najpogostejšimi viri tržnih nepopolnosti so:

Zunanji učinki

Zunanji učinki se pojavijo, kadar udeleženci na trgu ne vračunajo vseh koristi ali stroškov svojih ukrepov zaradi nepopolnih premoženjskih pravic. Primer dejavnosti s pozitivnimi zunanjimi učinki so raziskave in razvoj (R in R). Kadar lahko podjetja učinkovito patentirajo rezultate svojih raziskav, je manj verjetnosti, da se bodo priznale pozitivne zunanji učinki. In nasprotno, če si podjetja ne morejo prilastiti vseh koristi svojih stroškov za raziskave in razvoj, bodo morda vlagala v raziskave in razvoj v obsegu, ki ni optimalen za celotno blaginjo. Negativni zunanji učinki se pojavijo v primeru onesnaževanja zaradi industrijske dejavnosti. Če podjetja ne plačajo celotnih stroškov onesnaževanja (na primer zdravstvenega varstva za ljudi, katerih zdravje se je poslabšalo zaradi povečanega onesnaževanja), lahko onesnažujejo več, kot je optimalno za celotno blaginjo.

¹⁶ V gospodarskem smislu učinkovit rezultat ustreza razmeram, ko je dodelitev sredstev optimalna v smislu, da nihče ne more pridobiti boljšega položaja, ne da bi bil nekdo drug postavljen v slabši položaj. Državna pomoč vpliva na spodbude tržnih udeležencev in lahko spremeni njihovo obnašanje ter s tem tržni rezultat.

¹⁷ Na primer dejavnosti, ki onesnažujejo okolje, katerih škode podjetja, ki so jo povzročila, morda ne upoštevajo v celoti.

¹⁸ Zgodovinske primere lahko najdemo v nekaterih panogah, kot so jeklarstvo, tekstilna industrija ali ladjedelništvo.

¹⁹ Primeri čezmerne porabe zaradi subvencioniranih cen lahko vključujejo izčrpavanje omejenih virov, kot so voda ali fosilna goriva, ali morebitno čezmerno najemanje posojil pri subvencioniranih bankah.

Nepopolne in asimetrične informacije/težave z usklajevanjem

Nepopolne in asimetrične informacije lahko povzročijo transakcijske stroške, agencijske stroške, moralno tveganje ali negativno selekcijo, kar posledično povzroči nezadovoljive tržne rezultate. Primer nepopolnih informacij lahko najdemo na finančnem trgu, kjer imajo na novo ustanovljena podjetja pogosto težave pri iskanju ustreznega financiranja (predvsem zaradi pomanjkanja kritja, stabilnih denarnih tokov ali tržnega ugleda), čeprav imajo potencialno zelo dober poslovni načrt. Kot posledica se za tvegane naložbe, ki bi lahko učinkovito povečale gospodarsko dejavnost, zagotovijo nezadostna sredstva. Vendar pa to ne pomeni, da bi bilo treba za vse tvegane naložbe na splošno zagotoviti sredstva zaradi domnevno nepopolnih informacij. Pravzaprav je znak tržne učinkovitosti, če se projekti z nižjo donosnostjo naložbe ne financirajo, države članice pa morajo natančno prikazati, kako njihove intervencije rešujejo težave zaradi nepopolnih informacij.

Težave z usklajevanjem lahko prav tako povzročijo tržne nepopolnosti, pri čemer lahko stroški sklepanja pogodb ter negotovost glede rezultata sodelovanja in učinkov mreženja preprečijo učinkovito oblikovanje ali celo sklepanje pogodb o izvajanju, kar povzroči neučinkovito nizke ravni usklajevanja in rezultatov. Nepopolne informacije lahko podjetjem preprečijo sprejemanje vzajemno koristnih odločitev. Te težave se lahko pojavijo pri opredeljevanju standardov, sporazumih o sodelovanju in oblikovanju grozdov²⁰. Raziskovalni projekt lahko na primer prinese rezultate, ki vodijo k drugačnim razvojnim strategijam, ki jih je težko vnaprej napovedati. Zato bodo pogodbe med stranmi, vključenimi v naložbene projekte, nepopolne, nekatere strani pa morda ne bodo prevzele učinkovitih ravni skupne naložbe (zlasti tiste strani, ki imajo majhen nadzor v primeru nepredvidenih dogodkov) ali pa sploh ne bodo vlagale. Do tega na primer pride, kadar partnerji v raziskovalnem projektu prispevajo zelo različne veščine in znanje, ki se lahko izkažejo za dragocene ali pa tudi ne²¹. Stranke imajo lahko med oblikovanjem in izvajanjem ustreznih pogodb prav tako precejšnje stroške. Te težave z usklajevanjem in stroški usklajevanja se predvidoma povečajo s številom pogodbenih strani. Težave z usklajevanjem lahko izhajajo tudi iz potrebe, da neka tehnologija, standard ali praksa doseže neko kritično maso, preden jo je smiselno sprejeti ali pripraviti dopolnitve zanj, ali iz potrebe, da so nepovratni stroški razdeljeni, preden lahko strani podpišeta pogodbo.

22. Javne dobrine so tudi lahko pomembne za analizo državne pomoči. Javne dobrine je mogoče uporabljati, ne da bi jih izčrpali, in težko je komur koli preprečiti njihovo uporabo (in ga tako prisiliti, da zanje plačuje). Čeprav so javne dobrine koristne za družbo, ni nujno, da jih zagotavlja trg²².
23. Na podlagi dejstva, da ima projekt pozitivne učinke, ki si jih upravičenec do pomoči ne prisvoji v celoti, ali da ima lahko težave zaradi usklajevanja ali nepopolnih

²⁰ Če so navzoči aglomeracijski zunanji učinki, se donosnost podjetja poveča, če je v bližini konkurentov, dobaviteljev in strank. V zvezi s tem lahko vlada sproži ali okrepi razvoj grozda.

²¹ Glej na primer zadevo N 854/2006 – *Soutien de l'agence de l'innovation industrielle en faveur du programme mobilisateur pour l'innovation industrielle* TVMSL, UL C 182, 4.8.2007.

²² Še en razlog, da trg ne omogoča učinkovitega rezultata, je obstoj tržne moči, na primer v monopolnih razmerah. Vendar pa pri večini trgov, na katerih imajo nekateri udeleženci določeno raven tržne moči in kjer se trgi ne morejo šteti za popolnoma učinkovite, Komisija običajno tega ne upošteva kot ustrezne utemeljitve za dodelitev državne pomoči manjšim ali odpadniškim udeležencem na trgu.

informacij, ni mogoče avtomatično sklepati, da obstaja tržna nepopolnost. Le kadar država članica dokaže, da ti elementi vplivajo na donosnost projekta v takem obsegu, da se ta z vidika učinkovitosti ne bi izvedel (ali da bi se izvedel pomanjkljivo)²³, se lahko sklepa o obstoju tržne nepopolnosti.

24. Obstaja več načinov prepoznavanja tržnih nepopolnosti. Nekateri so količinsko opredeljivi. Na primer, države članice lahko včasih zagotovijo ekonometrične ocene učinkov prenosa na znanje in okolje. Vendar pa je le redko na voljo dovolj informacij za izvedbo celovitih ekonometričnih študij za posamezne primere. Tržne nepopolnosti je mogoče prepoznati tudi s primerjalno analizo ali raziskavami, ki pokažejo, da so za neki trg značilni znatni zunanji učinki ali informacijske težave (v zgoraj navedenem smislu).
25. Poleg tega so lahko nekatera merila primerna za prepoznavanje bolj posebnih tržnih nepopolnosti in povezovanje teh tržnih nepopolnosti z nekaterimi posebnimi cilji skupnega interesa:

Vrsta tržne nepopolnosti	Področja, ki so lahko prizadeta	Posebna ocenjevalna merila
<i>Zunanji učinki:</i>	pomoč za raziskave, razvoj in inovacije (pozitivni zunanji učinki), pomoč za usposabljanje (pozitivni zunanji učinki), okoljska pomoč (izogibanje negativnim zunanjim učinkom)	<ul style="list-style-type: none"> • obstoj podobnih projektov brez pomoči (če obstajajo podobni projekti, je tržna nepopolnost malo verjetna) • možnost prisvajanja koristi, ki izhajajo iz dejavnosti, zlasti prek pogodb, pravic intelektualne lastnine, zaupnosti • predvidena raven razširjanja • posebnost povzročenega zunanjega učinka • preglednost značilnosti in obsega zunanjih učinkov, ki vplivajo na potrošnike in trgovinske partnerje
<i>Nepopolne informacije</i>	rizični kapital, pomoč za raziskave, razvoj in inovacije, pomoč za zaposlovanje	<ul style="list-style-type: none"> • vrsta upravičenca do pomoči, verjetnost neizpolnjevanja obveznosti • obseg za predhodno oceno in naknadno spremljanje ciljne dejavnosti, zlasti v zvezi z njeno donosnostjo in/ali kakovostjo • razpoložljivost informacij in strokovnega znanja v ciljnem sektorju in/ali o ciljni dejavnosti in prejemniku pomoči

²³ To se zgodi v primerih, kadar so stroški dejavnosti dovolj visoki, da izničijo dobiček podjetja, vendar še vedno nižji od splošne koristi za družbo.

Težave usklajevanjem	z pomoč raziskave, razvoj inovacije, pomoč zaposlovanje	za in za	<ul style="list-style-type: none"> • število podjetij, ki morajo sodelovati • intenzivnost prejšnjega sodelovanja • različni interesi sodelujočih partnerjev • težave pri oblikovanju pogodb, pomen nepredvidljivih dogodkov • težave pri usklajevanju sodelovanja (jezikovna vprašanja, čas, razdalja, stroški potovanja, pomanjkanje enostavnih komunikacijskih poti, občutljive informacije)
---------------------------------	--	-------------	--

3.2. Cilji v zvezi s pravičnostjo

26. Trgi izbirajo zmagovalce in poražence, v tem procesu pa se lahko na trgu pojavijo ali okrepijo neenakosti. Vlade lahko sklenejo, da so te neenakosti nesprejemljive, ter se odločijo poseči in prerazporediti bogastvo med posamezniki, da bi zmanjšale socialne ali regionalne neenakosti. Nekatere državne pomoči so zato namenjene doseganju pravičnosti.
27. Številni cilji skupnega interesa (kot je pomoč za raziskave, razvoj in inovacije, okolje, usposabljanje ali rizični kapital) so namenjeni popravljanju tržnih nepopolnosti in so zato usmerjeni v težave z učinkovitostjo. V teh primerih bodo imeli premisleki v zvezi s pravičnostjo običajno manj pomembno vlogo pri tehtanju pozitivnih in negativnih učinkov pomoči. Vendar pa so lahko tudi v teh primerih premisleki v zvezi s pravičnostjo pomembni (na primer, če je pomoč namenjena premestitvi projekta raziskav, razvoja in inovacij iz ene regije v drugo).
28. Po drugi strani pa so lahko nekateri ukrepi pomoči jasno usmerjeni v cilje v zvezi s pravičnostjo. Na primer:
- cilj regionalne pomoči je pospeševanje ekonomske kohezije, tako da se pomaga zmanjševati vrzeli med stopnjami razvitosti različnih regij EU. Namen regionalne pomoči za naložbe je pomagati pri razvoju najbolj prikrajšanih regij, s tem da podpira naložbe in ustvarjanje delovnih mest ter da spodbuja širjenje in diverzifikacijo gospodarskih dejavnosti podjetij v prikrajšanih regijah;
 - pomoč za zagotavljanje storitev splošnega gospodarskega pomena se lahko izvaja za doseganje pravičnosti, zlasti kadar država članica meni, da učinkovit trg ne more zagotoviti teh storitev v zadostni meri vsem državljanom;
 - delavci iz nekaterih kategorij imajo posebne težave pri iskanju zaposlitve, saj delodajalci menijo, da so manj produktivni. Državna pomoč lahko pomaga prikrajšanim delavcem, da vstopijo na trg delovne sile, invalidnim delavcem pa, da se vključijo na trg delovne sile ali ostanejo na njem, in sicer s kritjem dodatnih stroškov, ki nastanejo zaradi domnevne ali resnične manjše produktivnosti teh delavcev;

- pomoč za reševanje in prestrukturiranje se lahko izvaja, da bi se preprečilo ukinjanje delovnih mest in dejavnosti na nekem območju ali v nekem sektorju;²⁴
- pomoč za kulturne proizvode ali storitve se prav tako lahko izvaja za doseganje pravičnosti (na primer za ohranitev kulturne raznolikosti), poleg odpravljanja tržnih nepopolnosti, povezanih s pozitivnimi učinki prenosa.

Ukrepi državne pomoči, namenjeni doseganju pravičnosti, se lahko v nekaterih okoliščinah oblikujejo in izvajajo prek tržnih mehanizmov (na primer pri reševanju in prestrukturiranju). Pogoj za odobritev take pomoči je lahko doseganje konkurenčnega trga kot končnega rezultata²⁵.

29. Čeprav se lahko posebni cilji v zvezi s pravičnostjo med državami članicami razlikujejo, je pogosto mogoče opredeliti širši skupni interes pri prizadevanju za doseganje takih ciljev. Utemeljitev na podlagi pravičnosti je mogoče dokazati s statističnimi kazalniki, ki ponazarjajo socialne ali regionalne neenakosti. To so lahko med drugim BDP na prebivalca, stopnje brezposelnosti, stopnja udeležnosti na trgu delovne sile, kazalniki revščine itd.

4. ALI JE POMOČ USTREZNA ZA DOSEGO CILJA SKUPNEGA INTERESA?

4.1. Primeren instrument

30. Države članice lahko izbirajo med različnimi instrumenti politike, nadzor državnih pomoči pa ni edini način poseganja v gospodarstvo. Kadar uporabijo državno pomoč, ki spada pod člen 87(1) Pogodbe, jo lahko upravičijo le s primernostjo tega instrumenta državne intervencije za doseganje cilja javne politike in prispevanje k enemu ali več ciljem skupnega interesa Unije²⁶. Kadar državna pomoč ni primeren instrument za obravnavo nekega vprašanja učinkovitosti ali pravičnosti, lahko povzroči izkrivljanje konkurence in trgovine, ki bi se mu bilo mogoče izogniti ali ga omejiti z uporabo drugega orodja politike (na primer regulativnih instrumentov, neposrednega zagotavljanja blaga in storitev s strani države ali instrumentov obdavčitve za prerazporeditev bogastva in uvedbo spodbud za podjetja).
31. Države članice lahko neki instrument politike izberejo na podlagi izkušenj, s primerjalno analizo ali glede na rezultate analize scenarijev ter stroškov in koristi. Komisija bo pri analizi združljivosti zlasti upoštevala morebitne ocene učinka predlaganega ukrepa, ki jih opravi država članica. Komisija bo štela, da ukrep pomeni primeren instrument, če je država članica proučila druge možnosti politike ter če je opredelila in Komisiji dokazala prednosti uporabe selektivnega instrumenta, kot je državna pomoč.

²⁴ Komisija bo v ustreznem času znova proučila obstoječe smernice za reševanje in prestrukturiranje glede na izkušnje, pridobljene v sedanji finančni krizi.

²⁵ Zahteve po odprtem dostopu so na primer pogoj za odobritev ukrepov državne pomoči za širjenje omrežja.

²⁶ Glede razprave o primernosti glej zadevi C 25/2004 – *DVB-T Berlin-Brandenburg* (UL L 200, 22.7.2006) ali N 854/2006 – *Soutien de l'agence de l'innovation industrielle en faveur du programme mobilisateur pour l'innovation industrielle TVMSL*, UL C 182, 4.8.2007.

4.2. Spodbujevalni učinek

32. Državna pomoč mora spremeniti obnašanje upravičenega podjetja na tak način, da začne opravljati dejavnost, ki prispeva k doseganju cilja javnega interesa, ki (i) je ne bi opravljalo brez pomoči ali (ii) bi jo opravljalo v omejenem obsegu oziroma drugače. To pomeni, da mora država članica v posameznih primerih dokazati, da se pomoč ne uporablja za subvencioniranje stroškov dejavnosti, ki bi jih podjetje imelo v vsakem primeru²⁷. Sprememba obnašanja se imenuje spodbujevalni učinek, prepoznati pa jo je mogoče s primerjavo položaja s pomočjo in brez nje²⁸.
33. Čeprav lahko zaradi pomoč upravičenec spremeni obnašanje na različne načine, mora predvidena sprememba obnašanja voditi k doseganju zelenega političnega cilja.
34. Države članice morajo glede **ciljev v zvezi z učinkovitostjo** dokazati spodbujevalni učinek, tako da prikažejo, da je upravičeno podjetje spremenilo (ali bo verjetno spremenilo) svojo raven dejavnosti, zaradi česar se bo popravila tržna nepopolnost in se bo izboljšal tržni rezultat. Na primer, pomoč za raziskave in razvoj mora zagotoviti povečanje obsega, področja, hitrosti ali izdatkov za dejavnosti raziskav in razvoja, pomoč za usposabljanje pa mora imeti za posledico splošno povečanje zagotavljanja usposabljanja.
35. Da bi Komisija lahko izmerila zatrjevani spodbujevalni učinek, je običajno pomembno, da države članice predložijo notranje dokumente upravičenca do pomoči, iz katerih je razvidno, da se brez pomoči ne bi lotil ciljne dejavnosti.²⁹ Ti notranji dokumenti so lahko med drugim:
- proračunske napovedi glede stroškov, za katere je namenjena pomoč,
 - poslovni načrti in drugi dokumenti, ki se predložijo odboru za naložbe v odobritev dodelitve sredstev za nekatere dejavnosti,
 - izračuni donosnosti določenega projekta s pomočjo in brez nje,
 - analiza financiranja projekta, vključno z napovedmi scenarijev ali gibanjem finančnih tokov,
 - ocene tveganja v zvezi s poslovnim neuspehom, nepovrnljivostjo naložbe in povezanih stroškov ali negotovo donosnostjo ciljne dejavnosti.

²⁷ Na primer pomoč za usposabljanje ne sme biti namenjena financiranju dejavnosti usposabljanja, ki bi jih upravičenec do pomoči izvajal v vsakem primeru zaradi operativnih potreb. Glej na primer C 40/2005 – *Ford Genk* (UL L 366, 21.12.2006).

²⁸ Primerjava razmer s pomočjo in brez nje se imenuje tudi analiza hipotetičnih scenarijev. Glej na primer analizo hipotetičnih scenarijev, opravljeno v zadevah N 349/2007 – *Soutien de l'agence de l'innovation industrielle au PMII OSIRIS* (UL C 304, 15.12.2007); N 887/2006 – *Projet Bernin 2010* (UL C 200, 28.8.2007); N 185/2007 – *Soutien de l'Agence de l'innovation industrielle en faveur du programme „NANOSMART“* (UL C 284, 27.11.2007).

²⁹ Poudariti je treba, da je treba za ugotovitev tržne nepopolnosti dokazati tudi, da druga podjetja, tj. tržne sile na splošno, ne bi mogle ustrezno doseči cilja brez pomoči.

36. Komisija lahko poleg analize notranjih dokumentov upošteva tudi razpoložljive zunanje informacije, na primer primerjalne analize donosnosti ali tveganja v industriji.
37. Države članice morajo glede **ciljev v zvezi s pravičnostjo** dokazati spodbujevalni učinek, tako da prikažejo, da pri izvajanju ciljne dejavnosti nastanejo dodatni stroški,³⁰ ki izvirajo iz socialnih ali regionalnih omejitev, ki naj bi jih pomoč nadomestila. Na primer, pogoj za pomoč za zaposlovanje je, da se namesto običajno telesno sposobnih delavcev zaposlijo prikrajšani ali invalidni delavci, ker pri njihovem zaposlovanju nastanejo dodatni stroški.
38. Vendar pa lahko obstajajo utemeljeni razlogi, zaradi katerih bi prejemnik pomoči spremenil obnašanje tudi brez pomoči. Komisija bo proučila kazalnike, ki jih predložijo države članice, da bi dokazale socialne ali regionalne³¹ omejitve, ter ocenila, ali obstajajo zadostne spodbude za izvedbo ciljne dejavnosti brez pomoči. Pomembni so lahko naslednji kazalniki:
- regionalne omejitve (na primer dostopnost, infrastruktura, pomanjkanje usposobljenih delavcev, kazalniki dohodka, kazalniki brezposelnosti),
 - značilnosti ciljne populacije (na primer starost, spol, etnična pripadnost, prikrajšani ali invalidni delavci),
 - spodbude za spremembo obnašanja kljub socialnim omejitvam: na primer oblikovanje ali sprememba podobe podjetja, pomanjkanje razpoložljivega alternativnega osebja, kvalifikacije in produktivnost ciljnega osebja.

4.3. Sorazmernost

39. Pomoč se šteje za sorazmerno samo, če enakega rezultata ni mogoče doseči z manj pomoči in manj izkrivljanja. Znesek in intenzivnost pomoči morata biti omejena na najmanjšo vrednost, potrebno za izvedbo dejavnosti. Takoj ko pomoč preseže potrebno najmanjšo vrednost, bo to prejemniku pomoči prineslo koristi v obliki nepričakovanega dobička, ki lahko po nepotrebnem izkrivlja konkurenco, zato se ne more šteti za združljivo s skupnim trgom.
40. Za oceno sorazmernosti pomoči se lahko uporabijo informacije iz analize spodbujevalnega učinka. Ker pa gre pri spodbujevalnem učinku v bistvu za vprašanje, ali se je obnašanje spremenilo ali ne, je za analizo sorazmernosti pomoči potrebna drugačna raven presoje, pri kateri se upošteva, v kakšnem obsegu pomoč presega tisto, kar je potrebno za spremembo obnašanja.
41. V številnih smernicah je opredeljena največja intenzivnost pomoči (izražena v odstotkih upravičenih stroškov), pomoč pa se običajno šteje za sorazmerno, če se upoštevajo te največje intenzivnosti pomoči. Vendar pa obstajajo primeri, za katere največja intenzivnost pomoči ni določena. Poleg tega je treba v primerih, za katere je treba opraviti podrobno oceno v skladu z obstoječimi smernicami, preveriti, ali je

³⁰ To vključuje dejanske in oportunitetne stroške.

³¹ Glede ocenjevalnih meril za velike naložbene projekte v okviru regionalne pomoči glej „Sporočilo Komisije o smernicah o podrobni oceni regionalne pomoči za velike naložbene projekte“.

intenzivnost pomoči prevelika in ali bi se enaki rezultati lahko dosegli z manjšo pomočjo.

42. Države članice morajo v takih primerih zagotoviti dokaze, na podlagi katerih je mogoče oceniti, kakšna pomoč je potrebna za poravnavo dodatne dejavnosti, ki ji je pomoč namenjena, tj. dodatnih stroškov, ki jih bo imel prejemnik pomoči, če bo izvajal projekt, za katerega se prejme pomoč, v primerjavi s tem, kaj bi se zgodilo brez pomoči. Če projekt, ki mu je pomoč namenjena, prinaša dodatne merljive poslovne koristi prejemniku pomoči (tj. nižje stroške zaradi uporabe nove proizvodne tehnologije ali dodatnih prihodkov), bo Komisija te poslovne koristi upoštevala pri opredelitvi sorazmerne višine pomoči. Na primer, nakup okolju prijaznejšega stroja lahko prinese koristi v smislu prihrankov energije. Ob upoštevanju teh dodatnih koristi se lahko izračunajo dodatni neto stroški.
43. Načelo ocenjevanja dodatnih neto stroškov projekta, ki mu je pomoč namenjena, se lahko uporabi za pomoč, namenjeno doseganju cilja učinkovitosti, in za pomoč, namenjeno doseganju cilja pravičnosti. Vendar pa se lahko ocena teh dveh vrst pomoči razlikuje, saj je lahko pri projektih, namenjenih doseganju učinkovitosti, obratni hipotetični scenarij manj jasen³² (tj. brez projekta, projekt drugačne velikosti, manj tvegan projekt itd.) kot pri projektih, namenjenih doseganju pravičnosti (pri katerih je namen pomoči na splošno spremeniti način, kako prejemnik pomoči izvaja dejavnosti, na primer s spreminjanjem lokacije ali vrste zaposlenega osebja).

5. IZKRIVLJANJE KONKURENCE

44. Razlikujemo lahko med vsaj tremi vrstami izkrivljanja konkurence zaradi državne pomoči. Prvič, državna pomoč ima lahko zaradi poseganja v razporeditev prihodkov na trgu dolgoročne dinamične učinke na spodbude za naložbe in konkurenco. Drugič, državne pomoči lahko na bolj specifični ravni vplivajo na konkurenco na proizvodnem trgu in odvisno od okoliščin sprožijo različne odzive konkurentov. Tretjič, državna pomoč lahko vpliva na konkurenco na trgu proizvodnih dejavnikov in zlasti na lokacijo naložbe.
45. Vsa ta izkrivljanja konkurence vplivajo na razporeditev gospodarskih dejavnosti med sektorji in državami članicami ter imajo škodljiv učinek na notranji trg, ker vplivajo na trgovino in ovirajo učinkovito razporeditev dejavnosti prek nacionalnih meja. Dejansko lahko že sama možnost odobritve državne pomoči v eni državi članici spodbudi druge države članice, da prav tako uporabijo ukrepe državne pomoči, da bi strateško privabile dejavnost na svoje ozemlje, kar lahko privede do nevarnosti tekmovanja s podeljevanjem subvencij.
46. Prvič, na bolj splošni ravni lahko dejstvo, da državna pomoč prerazporeja prihodke na trgih in posega v konkurenčni proces, vpliva na **dolgoročne spodbude**. Podjetja, ki pričakujejo, da bo na njihove dobičke poleg njihovih prizadevanj vplivala tudi državna pomoč, lahko ugotovijo, da je zanje najbolje, če zmanjšajo svoja

³² Glej na primer razpravo v zadevi N 674/2006 – *Soutien de l'Agence de l'innovation industrielle en faveur du projet NeoVal*, UL C 120, 31.5.2007.

prizadevanja. Državna pomoč ima zato lahko negativen učinek na spodbude za naložbe in inovacije upravičenca do pomoči in konkurentov. Dolgoročno taka sprememba dinamičnih spodbud vodi k manjši izbiri in potencialno manjši kakovosti ali višjim cenam za potrošnike.

47. Drugič, na bolj specifični ravni je mogoče pričakovati, da bo sprememba obnašanja prejemnika pomoči na proizvodnih trgih vplivala na konkurente in sprožila različne prilagoditve njihovega obnašanja. Konkurenti se zlasti lahko odzovejo z **zmanjšanjem svoje prodaje in naložbenih načrtov** (izrinjanje). Na primer, dejanski konkurenti lahko zmanjšajo zmogljivosti ali pa morebitni konkurenti sklenejo, da ne bodo vstopili na nov trg. Konkurenti se lahko odzovejo tudi z zmanjšanjem svojih stroškov za raziskave in razvoj. (Za podrobnejše informacije glej tudi okvir 1.) Vendar pa se konkurenti odzovejo različno, odvisno od okoliščin na trgu in značilnosti pomoči. Če na primer konkurenti prodajajo proizvode, ki so bližnji nadomestki proizvodov, ki jih prodaja prejemnik pomoči, bodo bolj prizadeti, in zato je mogoče pričakovati, da bo obseg njihove prilagoditve večji. Izkrivljanje konkurence se lahko še poveča, če ima upravičenec do pomoči tržno moč. Kadar ima prejemnik pomoči že prevladujoč položaj na proizvodnem trgu, lahko ukrep pomoči okrepi to prevlado z dodatnim manjšanjem konkurenčnih omejitev, ki jih lahko uveljavijo konkurenti.
48. Tretjič, državna pomoč lahko vpliva na konkurenco na **trgu proizvodnih dejavnikov**. To se zgodi, če daje državna pomoč prednost uporabi nekaterih proizvodnih dejavnikov (kot je neka delovna sila ali za okolje prijazni polizdelki). Določena pomoč ima lahko za posledico nižje stroške proizvodnih dejavnikov (na primer pomoč za usposabljanje ali za okolje prijazne materiale) in/ali lahko spremeni proizvodni proces. Zadnje se zgodi, če se zaradi pomoči uporabijo drugačni materiali, delovna sila ali proizvodni dejavniki (na primer zaposlovanje več invalidov, manjše onesnaževanje). Ti učinki lahko koristijo potrošnikom, upravičencu do pomoči in udeležencem na trgu proizvodnih dejavnikov, vendar pa lahko škodijo dobaviteljem konkurenčnih proizvodnih dejavnikov. Kot v primeru proizvodnih trgov je lahko splošni učinek na trge proizvodnih dejavnikov negativen, če odvrča naložbe konkurentov.
49. Najpomembnejše izkrivljanje na trgih proizvodnih dejavnikov pa je povezano z **izbiro določene lokacije** (proizvodni dejavnik). Pomoč za privabljanje naložb ima lahko negativen učinek na regijo, iz katere je bila naložba umaknjena. Če ima ta regija primerjalno prednost za to posebno proizvodnjo, lahko pomoč povzroči tratenje virov.
50. Izkrivljanje konkurence se lahko pojavi v državah članicah, pa tudi med državami članicami. Zadnje se zgodi, kadar si podjetja konkurirajo na čezmejni ravni, pa tudi kadar razmišljajo o proizvodnih dejavnikih, kot je lokacija, v drugih državah članicah. Vplivi na trgovino se na splošno pojavijo, ko so proizvodni trgi izkrivljeni, to pa lahko negativno vpliva na porazdelitev dejavnosti med državami članicami ter oslabi notranji trg. Pomoč, namenjena premestitvi mesta proizvodnje v drugo regijo znotraj skupnega trga, morda neposredno ne povzroči izkrivljanja na proizvodnem trgu, vendar se zaradi nje dejavnosti ali naložbe premestijo iz ene regije v drugo. Komisija se bo osredotočila na izkrivljanja, ki se pojavijo med državami članicami.

51. Komisija se bo pri ocenjevanju obsega izkrivljanja konkurence osredotočila predvsem na vpliv, ki ga ima sprememba obnašanja prejemnika pomoči na konkurente in dobavitelje proizvodnih dejavnikov. Proučila bo tudi učinke na potrošnike³³.
52. Da bi Komisija opredelila in ocenila negativne učinke pomoči, bo opredelila konkurente in potrošnike, na katere lahko vpliva sprememba obnašanja upravičenca do pomoči.
53. Države članice morajo za ugotavljanje učinkov državne pomoči zagotoviti dokaze, ki Komisiji omogočajo, da i) opredeli zadevne proizvode (tj. proizvode, na katere vpliva sprememba obnašanja upravičenca do pomoči) ter ii) opredeli prizadete konkurente in potrošnike. (Za podrobnejše informacije glej okvir 2). Drugi korak običajno vodi k opredelitvi proizvodnih in geografskih trgov, ki jih zadeva pomoč³⁴. Vendar pa to ne pomeni, da bo Komisija v vseh okoliščinah uradno določila meje trga.
54. Obseg analize trga bo treba določiti za vsak primer posebej. Za analizo pozitivnih učinkov pomoči običajno ni potrebna natančna opredelitev trga. Prav tako ni vedno nujno opredeliti trgov, da bi ocenili učinke pomoči na lokacijo. Vendar pa je analiza trga lahko pomembna za oceno negativnih učinkov državne pomoči na konkurenco.
55. Ker lahko pomoč vpliva na več trgov, čeprav različno močno, se bo Komisija pri analizi običajno osredotočila na tiste trge, na katerih so učinki pomoči najočitnejši in/ali najizrazitejši.

Okvir 2: Zadevni proizvodi in trgi

Zadevni proizvodi³⁵

Za ugotavljanje učinkov pomoči je treba najprej opredeliti zadevne proizvode. To bo omogočilo opredelitev učinkov pomoči na konkurente in potrošnike.

Zadevne proizvode je mogoče opredeliti kot proizvode, katerih proizvajalci so spremenili obnašanje, kar je imelo za posledico znižanje cene, povečanje proizvodnje, povečanje pridobivanja proizvodnih dejavnikov, spremembo v izdatkih za razvoj novega ali izboljššanega proizvoda, spremembo proizvodnega procesa, vstop na trg, izstop s trga, spremembo lokacije (glej tudi poglavje 2).

³³ Državna pomoč je finančno breme za davkoplačevalce. Ta proračunski učinek ustreza znesku pomoči. Poleg tega proračunskega učinka lahko nastanejo dodatni stroški zaradi neučinkovitosti in upravnih stroškov, povezanih z obdavčenjem. Vendar pa pri nadzoru državnih pomoči namen Komisije ni ocenjevati sisteme obdavčevanja na splošno ali ustrezno porabo davkoplačevalskega denarja. Pri oceni obsega morebitnih koristi ukrepa, s katerimi se primerja izkrivljanje konkurence in trgovine, se upošteva finančno breme za davkoplačevalce v državi članici, ki izvaja pomoč.

³⁴ Če bo treba, bo Komisija za opredelitev trgov uporabila instrumente, ki so bili razviti na področju nadzora monopolov in združevanja. Za primer odločb, v katerih so bili trgi opredeljeni, glej med drugim: N 674/2006 – *Soutien de l'Agence de l'innovation industrielle en faveur du projet NeoVal* (UL C 120, 31.5.2007); N 810/2006 – *AMD, Dresden – MSF 2002* (UL C 246, 20.10.2007); N 409/2006 – *HighSi GmbH* (UL C 77, 5.4.2007); N 582/2007 *Propapier PM 2 KG* (še ni objavljeno). Dodatni primeri so na voljo v prilogi.

³⁵ Izraz „proizvod“ se tukaj uporablja kot splošen izraz, ki vključuje tržne proizvode in storitve.

V tem smislu lahko med zadevne proizvode spadajo ne le proizvodi, ki jih upravičenec do pomoči trenutno proizvaja, temveč tudi novi proizvodi, ki so rezultat razvoja proizvoda.

V nekaterih primerih, kadar pomoč ni namenjena posebni dejavnosti, temveč podpira upravičenca do pomoči kot celoto,³⁶ so zadevni proizvodi vsi proizvodi, ki jih proizvaja upravičenec do pomoči.

Zadevni proizvodni trgi

Opredelitev konkurentov, na katere vpliva pomoč, je enakovredna opredelitvi proizvodnih trgov, na katerih lahko pomoč povzroči prenos povpraševanja s konkurentov v korist upravičencu do pomoči. Ta prenos povpraševanja se lahko pojavi le, če imajo konkurenti proizvode, ki so nadomestljivi z zadevnimi proizvodi. Poleg tega pomoč zadeva tudi trge, ki so neposredno povezani s prenosom povpraševanja, saj bodo tudi konkurenti zmanjšali nakup proizvodnih dejavnikov ali dopolnilnega blaga. Prizadeti potrošniki so tisti, ki kupujejo blago na teh trgih.

Zadevni proizvodni trgi vključujejo vse proizvode, ki jih potrošniki štejejo za zamenljive ali nadomestljive z zadevnim proizvodom, ter povezane trge proizvodnih dejavnikov (tj. dobavitelje upravičenca do pomoči)³⁷ in dopolnilne trge³⁸. Med dejavnike, pomembne za opredelitev zadevnega proizvodnega trga, spadajo med drugim značilnosti proizvoda in njegova predvidena uporaba, izbire potrošnikov, dokazi o nadomeščanju proizvodov v bližnji preteklosti, ovire in stroški, povezani s prehodom povpraševanja na mogoče nadomestke, spremembe v povpraševanju po znižanju cen ter elastičnost in navzkrižna cenovna elastičnost povpraševanja za proizvod. Upoštevati je treba tudi učinek pomoči na nadomestljivost (na primer znižanje cene proizvoda, ki ga pred tem potrošniki ne bi šteli za nadomestljivega s cenejšimi proizvodi drugih podjetij).

Nadomestljivost na strani ponudbe je tudi lahko pomembna pri opredeljevanju prizadetih trgov, kadar lahko upravičenec hitro vstopi na te trge ali se razširi na njih. Pomembni dejavniki za prepoznavanje takega morebitnega vstopa so med drugim obstoj ekonomije obsega med dvema trgovoma (na primer če so za dva proizvoda potrebne enake proizvodne zmogljivosti) in navzkrižna elastičnost ponudbe (možnost hitre zamenjave proizvodnje).

Za vsak primer posebej bo treba proučiti, kateri proizvodni trgi se bodo podrobno analizirali na podlagi konkurenčnega položaja, in verjetnosti, da je pomoč vplivala na take povezane trge.

Zadevni geografski trgi

Ko so konkurenti in potrošniki, na katere vpliva pomoč, opredeljeni, je pomembno tudi, da jih je mogoče prostorsko opredeliti. To je zlasti pomembno, ker so čezmejni učinki državne pomoči bistven element, ki ga je treba spremljati. Vendar pa lahko pomoč tudi v primeru

³⁶ Na primer v primeru pomoči za reševanje in prestrukturiranje.

³⁷ Vendar pa se trgi v zgornjem delu verige proizvodnih dejavnikov (tj. trgi proizvodnih dejavnikov za trge proizvodnih dejavnikov) običajno ne upoštevajo.

³⁸ Tj. trgi, ki vključujejo tiste proizvode, ki se uporabljajo v povezavi z zadevnim proizvodom.

nacionalnih ali podnacionalnih geografskih trgov negativno vpliva na trgovino, na primer z ustvarjanjem ovir za ustanavljanje za podjetja iz drugih držav članic³⁹.

Kot pri opredeljevanju zadevnih proizvodnih trgov mora biti presoja povpraševanja glavno orodje pri opredeljevanju geografskih trgov. Med za oceno pomembne dejavnike spadajo med drugim narava in značilnosti proizvodov, obstoj vstopnih ovir, prevozní stroški, izbire potrošnikov, velike razlike v tržnih deležih podjetij med sosednjimi geografskimi območji ali znatne razlike v ceni.

56. Od države članice, ki dodeli pomoč, se pričakuje, da bo predložila vse razpoložljive ustrezne dokaze, da bi Komisiji pomagala pri presoji. Komisija lahko pri ocenjevanju učinka pomoči na konkurenco upošteva naslednje kazalnike:

značilnosti pomoči (na primer znesek pomoči, postopek izbire upravičenca do pomoči, trajanje in ponavljanje pomoči, vpliv na stroške upravičenca do pomoči);

strukturo prizadetih trgov (na primer koncentracija na trgu, število in velikost podjetij, obstoj tržne moči, diferenciacija proizvoda, ovire za vstop in izstop, razsežnost zadevnega proizvodnega in geografskega trga⁴⁰);

značilnosti industrije/trga (na primer trgi s presežnimi zmogljivostmi, neučinkovitosti na ravni upravičenca do pomoči (produktivnost), pomen inovacij, izvedljivost selitve proizvodnih zmogljivosti).

Zgoraj našteté značilnosti pomoči, trga in industrije se ne smejo obravnavati kot neodvisni kazalniki, temveč jih je treba proučiti skupaj z drugimi informacijami o zadevnem ukrepu pomoči, kot so obravnavana tržna nepopolnost ali cilji skupnega interesa, za katere se prizadeva.

6. TEHTANJE NEGATIVNIH IN POZITIVNIH UČINKOV

Tehtanje

57. Zadnji in odločilni korak pri analizi združljivosti je presoja, ali je država članica dokazala, da pozitivni učinki pomoči, če obstajajo, odtehtajo njene negativne učinke. Čeprav je tehtanje mogoče opraviti le za vsak primer posebej (za posamezne ukrepe in tudi za celotne sheme) in zato ni mogoče na splošno napovedati, kakšen bo rezultat tehtanja v nekem primeru, je mogoče opredeliti nekaj splošnih načel.
58. Za tehtanje pozitivnih in negativnih učinkov jih je treba najprej oceniti in izmeriti v kvalitativnem, in če je mogoče, v kvantitativnem smislu ter opraviti splošno presojo njihovega učinka na proizvajalce in potrošnike na vsakem od zadevnih trgov. Z

³⁹ Glej na primer zadevo Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, Recueil 2003, str. I-7747 („Altmark“), odstavek 77–79.

⁴⁰ Trgi, ki presegajo nacionalne meje, običajno vplivajo na trgovino med državami članicami; nacionalni trgi pa lahko vplivajo na trgovino prek zadevnih nabavnih, prodajnih ali dopolnilnih trgov.

uporabo standarda socialne blaginje ⁴¹ se olajša analitični opis skupnega interesa, pri čemer se razlikuje med različnimi učinki na različne udeležence na trgu.

59. Pozitivni učinki pomoči so neposredno povezani s spremembo obnašanja prejemnika pomoči, ki omogoča doseganje zelenega cilja skupnega interesa. V primeru cilja, povezanega z učinkovitostjo, je pozitivne učinke mogoče opisati v smislu povečanja ali zmanjšanja dejavnosti na trgu končnih izdelkov, ki se šteje za koristno za skupni interes. Na primer, okoljska pomoč zmanjšuje proizvodnjo nevarnih snovi; pomoč za raziskave in razvoj povečuje dejavnosti raziskav in razvoja, kar prinaša nove ali izboljšane proizvode. V primeru cilja, povezanega s pravičnostjo, pozitivni učinki ustrezajo zagotavljanju rezultata, ki povečuje pravičnost, ali spremembi načina zagotavljanja rezultata; ta je v drugi regiji ali pa se uporabljajo drugačni proizvodni dejavniki (na primer invalidni delavci). Enako se lahko učinki na trge proizvodnih dejavnikov opišejo kot sprememba dejavnosti glede na to, kaj bi se zgodilo brez pomoči (na primer povečana prodaja za dobavitelje podjetja, ki se je preselilo v regijo, ki prejema pomoč, več delovnih mest ali višje plače za delavce v regiji). Pozitivni učinki za potrošnike so lahko posledica dolgoročno nižjih cen, večje izbire proizvodov, kakovosti ali inovacije.
60. Negativni učinki na konkurenco in trgovino prav tako izhajajo iz spremembe obnašanja prejemnika pomoči. Kot je navedeno v prejšnjem oddelku, se lahko pomen izkrivljanja konkurence oceni v smislu vplivov na konkurente in dobavitelje proizvodnih dejavnikov (zlasti za pomoč, ki sproži spremembo lokacije). Vpliv na potrošnike je prav tako odvisen od odziva konkurentov. Vsekakor pa se strošek pomoči ocenjuje negativno, tako da pomoči ni mogoče odobriti, če nima nekih pozitivnih učinkov, ki presegajo zgolj preprost prenos sredstev na prejemnika pomoči.
61. Tudi če se sheme pomoči ali pomoč določenim podjetjem obravnavajo posebej, se lahko upoštevajo kumulativni učinki. To pomeni, da ima lahko seštevek pomoči velikemu številu majhnih podjetij enak učinek kot velik znesek pomoči, dodeljen enemu podjetju. Prav tako lahko ponavljajoča se pomoč v istem sektorju neke države članice povzroči negativne učinke, ker se ta sektor okrepi v škodo drugih držav članic.
62. Opredelitev skupnega interesa na ravni EU vključuje tehtanje političnih premislekov. Nekateri cilji politike so lahko usmerjeni v bolj ali manj nematerialne koristi. Drugi lahko vključujejo koristi, ki niso enostavno primerljive z mogočimi negativnimi vplivi na konkurenco in trgovino ter pri katerih opredelitev ustreznih relativnih uteži nujno vključuje širok razpon ocenjevanja. Zato je lahko analiziranje učinkov pomoči

⁴¹

V ekonomski teoriji je blaginja potrošnikov običajno opredeljena kot presežek potrošnikov na vseh trgih, tj. razlika med tem, koliko so potrošniki pripravljeni plačati za neko blago, in ceno tega blaga. V obratnem sorazmerju je lahko blaginja proizvajalca enaka presežku proizvajalcev, tj. znesku, ki ga zaslužijo proizvajalci s prodajo po tržni ceni, ki je višja od mejnih stroškov proizvodnje. Pri socialni blaginji se upoštevata ne le znesek presežkov potrošnikov in proizvajalcev, temveč tudi porazdelitev blaginje med državami in državljani. Socialna blaginja tako vključuje elemente učinkovitosti (tj. s proučevanjem, koliko bogastva se ustvari z vplivanjem na presežke potrošnikov in/ali proizvajalcev) in elemente pravičnosti (tj. s proučevanjem, kako je to bogastvo razdeljeno med države članice in državljane). Pri standardu socialne blaginje se upoštevajo vsi dejavniki, ki jih pomoč lahko ustvari.

na podlagi standarda socialne blaginje v pomoč pri sistematizaciji take ocene, pri čemer je cilj, kadar je to mogoče, opredeliti enoto merjenja pozitivnih ali negativnih gospodarskih učinkov pomoči, kar pomeni pomemben prispevek k celotni oceni učinka pomoči.

Obseg učinkov

63. Komisija se zaveda, da v številnih primerih ne bo mogoče zelo natančno količinsko opredeliti učinkov nekega ukrepa državne pomoči. Vendar bi morale biti v večini primerov mogoče opredeliti obseg zadevnih učinkov.
64. Upoštevalo se bo tudi, da bo nekatere učinke (običajno kratkoročne vplive na količino in cene) pogosto lažje količinsko opredeliti kot druge, enako pomembne učinke (na primer dolgoročne vplive na spodbude za vlaganje ali inovacije), tako da kratkoročno povečanje celotne blaginje ne pomeni nujno, da bo ukrep sprejet.
65. Če je pozitivne ali negativne učinke mogoče količinsko opredeliti, je treba uporabiti enotno mersko enoto, da se zagotovi primerljivost (na primer učinek, izražen v denarju, številu delovnih mest, ustvarjenem prometu in/ali premestitvah).
66. Na primer, koristi in škoda za konkurente se lahko količinsko opredelijo z ocenami povečanja ali izgube prodaje, dobička ali delovnih mest. Koristi (oziroma škoda) za državljanke pa se lahko izrazijo z ocenjenimi dolgoročnimi denarnimi koristmi zaradi znižanih cen (oziroma povišanih cen). Pozitivne učinke za državljanke, ki so rezultat večje izbire proizvodov, kakovosti ali inovacij, je morda težje količinsko opredeliti v številkah, vendar je mogoče oceniti, kolikšen je obseg teh učinkov.
67. V nekaterih primerih je morda težko opredeliti, kako bodo potrošniki vrednotili kakovost ali novost oziroma druge necenovne značilnosti blaga in storitev. To državam članicam ne bi smelo preprečiti, da poskusijo oceniti koristi teh značilnosti za državljanke. Komisija bo pri ocenjevanju obsega takih pozitivnih učinkov upoštevala ankete potrošnikov ali raziskave trženja, izvedenska mnenja, ki jih predložijo države članice, ali ocene politike, kot so na primer izražene v dokumentih Skupnosti ali nacionalnih dokumentih v zvezi s politikami, oziroma lastno presojo.
68. Poleg tega lahko ocena pozitivnih učinkov v zvezi z vprašanji pravičnosti vključuje veliko možnosti za presojo. Različne ocene učinkov na različne regije ali skupine ljudi lahko temeljijo na statističnih kazalnikih⁴², s čimer se prikažejo vrzeli med temi skupinami. Tak pristop lahko pomaga določiti različne lestvice za oceno pozitivnih in negativnih učinkov.
69. V vsakem primeru je treba učinke določiti na podlagi tehtanja, pri čemer se uporabi sklop dejavnikov in pripravi čim bolj specifičen in natančen opis učinkov. Tako je mogoče tudi brez količinske opredelitve tehtati in primerjati pozitivne in negativne učinke.

⁴²

Primerjaj metodologijo, uporabljeno v smernicah o regionalni pomoči.

Operativni kazalniki

70. Ko Komisija izvede zgoraj predstavljeno metodologijo za oceno pozitivnih in negativnih učinkov, lahko obstajajo razmere, v katerih je težko opraviti tehtanje, zlasti ker učinkov ni mogoče preprosto količinsko opredeliti ali primerjati. Naslednji kazalniki lahko olajšajo tehtanje pozitivnih in negativnih učinkov. Kazalniki niso zavezujoči, temveč le okvirni. Noben kazalnik ne zadostuje sam po sebi, temveč je pri odločanju treba uporabiti kombinacijo kazalnikov. Kar je še pomembnejše, ti kazalniki se ne smejo obravnavati kot izogibanje celoviti uporabi preskusa tehtanja. Upoštevati je treba tudi, da je državna pomoč praviloma prepovedana in se lahko odobri le z odstopanjem od tega splošnega načela. To pomeni, da je večja verjetnost, da se Komisija v primeru dvoma odloči prepovedati pomoč.
71. Večja verjetnost je, da bo Komisija zavzela negativno stališče, če, na primer:
- je skoraj gotovo, da bo prišlo do izkrivljanja konkurence in če državna pomoč koristi večinoma prejemniku pomoči;
 - je pomoč namenjena za tekoče poslovanje in le podpira določeno proizvodnjo ali ravni cen;
 - je znesek pomoči precejšen in so pozitivni učinki omejeni v primerjavi s stroškom pomoči;
 - so pozitivni učinki omejeni le na državo članico, ki dodeli pomoč, medtem ko se negativni učinki čutijo v več drugih državah članicah;
 - pomoč znatno poveča socialne in/ali regionalne neenakosti in/ali povzroči okoljsko škodo ali onesnaževanje;
 - pomoč ustvari znatna in trajna izkrivljanja konkurence, prejemnik pomoči pa je prevladujoče podjetje, ki bo zaradi pomoči še bolj okrepilo svoj tržni položaj.
72. Nasprotno je večja verjetnost, da bo Komisija zavzela pozitivno stališče, če, na primer:
- je skoraj gotovo, da bodo učinki pozitivni (na primer zaradi oblike pomoči), medtem ko so negativni učinki manj verjetni;
 - je pomoč potrebna za ustvarjanje pozitivnih učinkov, ki so precejšnji (in zlasti močno presegajo znesek pomoči) in koristijo številnim državam članicam ter za katere se dokaže strateški pomen za skupni evropski interes;
 - je pomoč dobro usmerjena in njene koristi čutijo slabo razvite regije ali družbeno prikrajšane skupine, Komisija pa je ugotovila, da je pomoč omejena na dodatne neto stroške, ki naj bi nadomestili socialne ali regionalne omejitve;
 - ima pomoč pomembne pozitivne učinke prenosa na proizvodne trge, ki niso zadevni proizvodni trgi, tako da imajo lahko tudi konkurenti in potrošniki na teh trgih koristi od teh učinkov prenosa;

- pomoč ne izkrivlja pravilnega delovanja notranjega trga v večji meri in ne povzroča znatnih neenakosti med podjetji, ustanovljenimi v različnih državah članicah, in/ali med lokacijami proizvodnih dejavnikov v EU;
- so rezultat pomoči jasni pozitivni učinki za državljane, vključno z dolgoročnimi učinki, medtem ko so negativni učinki omejeni in ne ovirajo konkurence v večji meri.

Sanacijski ukrepi

73. Če tehtanje pokaže, da negativni učinki prevladujejo nad koristmi, lahko Komisija prepove pomoč ali zahteva popravne ukrepe, kar zadeva bodisi obliko pomoči bodisi škodo za konkurenco.
74. Komisija bo v zvezi z obliko sanacijskih ukrepov med drugim proučila naslednje elemente:
 - zmanjšanje zneska pomoči, intenzivnosti pomoči ali področja/cilja pomoči (obravnavane dejavnosti ali trgi), da se doseže sorazmernost ukrepa;
 - zmanjšanje selektivnosti ukrepa, na primer z uporabo odprtega postopka izbire upravičenca do pomoči ali izbiro splošne sheme ter brez dajanja prednosti podjetjem s tržno močjo;
 - omejevanje možnosti za navzkrižno subvencioniranje z večjo preglednostjo in ločevanjem računov ali z ločevanjem dejavnosti v različnih podjetjih;
 - zagotavljanje ustrezne upravljalvske strukture podjetja.
75. Komisija bo v zvezi z vplivom na konkurenco in trgovino lahko proučila na primer naslednje elemente:
 - zmanjšanje proizvodne zmogljivosti upravičenca do pomoči;
 - odsvojitvev premoženja;
 - če je mogoče zagotoviti ustrezen nadzor, zaveze upravičenca do pomoči glede obnašanja, s katerim naj bi se preprečilo omejevanje konkurentov (na primer zagotovljen dostop do omrežja ali drugih osnovnih zmogljivosti);
 - zaveze države članice, da bo odprla trge, na primer ukrepi za liberalizacijo, zmanjšanje tehničnih in netehničnih ovir;
 - odprto licenciranje pravic intelektualne lastnine/standardov.

Priloga I

Seznam zglednih primerov, pri katerih je bil uporabljen preskus tehtanja

Raziskave, razvoj in inovacije

- N 602/2007 – Soutien de l’AII en faveur du programme MaXSSIMM, odločitev z dne 20.5.2008, različica za objavo še ni na voljo
- N 469/2007 – Soutien de l’Agence de l’innovation industrielle en faveur du programme „QUAERO“, odločitev z dne 11.3.2008, različica za objavo še ni na voljo
- N 447/2007 – TURBOMECA (groupe SAFRAN), UL C 94, 16.4.2008
- N 435/2007 – Soutien de l’Agence de l’innovation industrielle en faveur du programme „MINimage“, 30.1.2008
- N 349/2007 – Soutien de l’agence de l’innovation industrielle au PMII OSIRIS, UL C 304, 15.12.2007
- N 195/2007 – Rolls-Royce Deutschland Ltd. & Co. KG, UL C 118, 15.15.2008
- N 185/2007 – Soutien de l’Agence de l’innovation industrielle en faveur du programme „NANOSMART“, UL C 284, 27.11.2007
- N 112/2007 – THESEUS, UL C 227, 27.9.2007
- N 89/2007 – Projet d’aide de l’Agence de l’innovation industrielle au PMII HOMES, UL C 275, 16.11.2007
- N 887/ 2006 – Projet Bernin 2010, UL C 200, 28.8.2007
- N 854/2006 – Soutien de l’agence de l’innovation industrielle en faveur du programme mobilisateur pour l’innovation industrielle TVMSL, UL C 182, 4.8.2007
- N 708/2006 – Soutien de l’Agence de l’innovation industrielle en faveur du programme „BioHub“, UL C 67, 23.3.2007
- N 674/2006 – Soutien de l’Agence de l’innovation industrielle en faveur du projet NeoVal, UL C 120, 31.5.2007

Usposabljanje

- C 18/2007 – DHL Leipzig Halle, UL C 213, 12.9.2007
- C 35/2007 – Državna pomoč za Volvo Cars Gent, UL C 243, 7.11.2007
- C 23/2007 – Vauxhall – Ellesmere port, UL C 243, 17.10.2007

- N 541/2006 – Pomoč za usposabljanje za Fiat Auto, UL C 220, 20.9.2007
- C 14/2006 – General Motors Antwerp, UL C 210, 1.9.2006

Radiodifuzija

- C 25/2004 – DVB-T Berlin-Brandenburg, UL L 200, 22.7.2006

Širokopasovni dostop

- N 570/2007 – Širokopasovno omrežje v podeželskih območjih Baden-Württemberg, UL C 282, 24.11.2007
- N 117/2005 – Skupno javno naročilo za storitve širokopasovnega dostopovnega omrežja na Škotskem, UL C 204, 26.8.2006
- N 473/2007 – Širokopasovne povezave za Alto Adige, UL C 289, 1.12.2007
- N 475/2007 – National Broadband Scheme – Irska, UL C 282, 24.11.2007
- N 118/2006 – Razvoj širokopasovnih komunikacijskih omrežij na podeželju, UL C 296, 6.12.2006
- N 284/2005 – Regionalni širokopasovni program: Metropolitan Area Networks („MANs“), UL C 207, 30.8.2008

Rizični kapital

- N 521/2007 – Cluster Fund „Start-up!“. Shema pomoči za rizični kapital. Nemčija (Bavarska), UL C 100, 22.4.2008
- N 287/2007 – Business Expansion Scheme (BES), incorporating the Seed Capital Scheme (SCS), UL C 238, 10.10.2007
- N 263/2007 – Technology fund TGFS, Saška, Nemčija, UL C 93, 15.4.2008
- N 330/2006 – Berlin Kapital Fonds, UL C 67, 23.3.2007
- N 599/2005 – Supporting the creation of Seed Capital Funds, UL C 240, 5.10.2006

Drugo

- N 581/2007 – Shema pomoči za zmanjšanje prispevkov za socialno varnost v nekaterih sektorjih storitev, UL C 59, 04.03.2008

Seznam zglednih primerov regionalne pomoči, pri katerih je bila opravljena opredelitev trga

- N 767/2007 – LIP – RO – Ford Craiova, UL C 238, 10.9.2008
- N 582/2007 – LIP – DE – Propapier PM 2 KG, UL C 131, 29.5.2008

- N 907/2006 – MSF 2002 – Matrai Eromu, UL C 227, 27.9.2007
- N 900/2006 – MSF 2002 – CELBI , UL C 271, 14.11.2007
- N 899/2006 – MSF 2002 – Artensa, UL C 227, 27.9.2007
- N 898/2006 – MSF 2002 – Repsol Polimeros, UL C 220, 20.9.2007
- N 872/2006 – MSF 2002 – Qimonda, 30.1.2008, različica za objavo še ni na voljo
- N 863/2006 – MSF 2002 – Avancis, UL C 227, 27.9.2007
- N 850/2006 – MSF 2002 – Q-Cells, UL C 270, 13.11.2007
- N 810/2006 – AMD, Dresden, MSF 2002, UL C 246, 20.10.2007
- N 564/2006 – MSF-2002-PT about the Future – Empresa produtora de Papel S.A.
UL C 291, 5.12.2007
- N 549/2006 – MSF-2002-IT Atlantica Invest AG, UL C 213, 12.9.2007
- N 409/2006 – MSF-2002-DE HighSi GmbH, UL C 77, 5.4.2007
- N 17/2006 – First Solar (MSF), UL C 259, 27.10.2006